

Ks. bp dr hab. Kazimierz Ryczan, prof. KUL

Biogram naukowy

Urodzony 10 II 1939 w Żurawicy koło Przemyśla; 1956 rozpoczął studia filozoficzno-teologiczne w Wyższym Seminarium Duchownym w Przemyślu, przerwane dwuletnią służbą wojskową w Morażu; 1963 przyjął święcenia kapłańskie, następnie pracował jako wikariusz w parafiach Szebnie (1963-65) i Fara Rzeszów (1965-66); 1966-69 odbył studia specjalistyczne w Instytucie Teologii Pastoralnej KUL, które ukończył licencjatem na podstawie pracy *Społeczno-religijne uwarunkowania powołań kapłańskich i zakonnych w diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego w latach 1900-1960*, napisanej pod kierunkiem ks. prof. dra hab. J. Majki; 1970-75 pracował jako duszpasterz akademicki w Rzeszowie i prowadził wykłady z katolickiej nauki społecznej w Wyższym Seminarium Duchownym w Przemyślu; 1975 podjął studia doktoranckie w Instytucie Teologii Pastoralnej KUL i 1976 został asystentem w Katedrze Socjologii Religii; 1978 uzyskał stopień naukowy doktora na podstawie rozprawy *Ciągłość i zmiana tradycji religijnej. Studium socjologiczne na przykładzie wybranej społeczności miejskiej*, napisanej pod kierunkiem ks. prof. dra hab. W. Piwowarskiego; 1980 został starszym asystentem w Katedrze Socjologii Religii, a 1983 adiunktem; wyjeżdżał na stypendia naukowe w Instytucie Katolickim w Paryżu (1979) oraz na Uniwersytecie Katolickim w Leuven (1989); 1992 przedstawił na Wydziale Teologii KUL rozprawę habilitacyjną *Wartości katolików a typ środowiska miejskiego*; po jej zatwierdzeniu objął stanowisko kierownika Katedry Socjologii Religii w Instytucie Teologii Pastoralnej KUL; 1993 został wybrany prodziekanem Wydziału Teologii KUL, jednak powołany jednocześnie na biskupa diecezjalnego do Kielc, nie podjął tej funkcji; 1993 przyjął święcenia biskupie; nadal pełni funkcję kierownika Katedry Socjologii Religii, prowadząc regularnie wykłady oraz seminarium doktoranckie; od 1997 jest profesorem nadzwyczajnym; w czasie pracy na KUL był m.in. sekretarzem, a potem I wiceprzewodniczącym Komisji Uczelnianej „Solidarność” (1980-81), członkiem Senackiej Komisji Finansowo-Gospodarczej i Komisji Kontrolnej, wicedyrektorem Konwiktury księży studentów (1983-89), a potem jego dyrektorem (1989-93). Jest członkiem Rady Głównej Konferencji Episkopatu Polski oraz przewodniczącym Rady Episkopatu do Spraw Społecznych (Iustitia et Pax).

Jego zainteresowania naukowe skupiają się na socjologii religii i katolickiej nauce społecznej; prowadzone prace badawcze dotyczą: religijności społeczeństwa polskiego, powołań kapłańskich i zakonnych, tradycji religijnej, a także wartości

podstawowych społeczeństwa, zaangażowania politycznego katolików, roli Kościoła w życiu społecznym, koncepcji ładu społecznego.

Publikacje -2007

Druki zwarte:

1. *Dokumenty społeczne Kościoła*. Lublin 1984 [wyd. powielaczowe].
2. *Wartości katolików a typ środowiska miejskiego*. Lublin 1992 [książka habilitacyjna].
3. *Królestwo Boga Ojca*. Paryż 2000 ss. 70.
4. *Zauroczeni Panem. Kazania o świętych*. Kielce 2000 ss. 300.
5. *Śladami Pana. Kazania Pańskie*. Kielce 2001 ss. 358.
6. *Wezwani do domu Ojca. Kazania pogrzebowe*. Kielce 2002 ss. 183.
7. *Wdzięczni Bogu Ojcu. Kazania okolicznościowe*. T. 1. Kielce 2005 ss. 282.
8. *Wierni darom Pana. Kazania okolicznościowe*. T. 2. Kielce 2005 ss. 306.

Artykuły naukowe:

1. *Badania powołań kapłańskich*. „Collectanea Theologica” 47:1977 fasc. 4 s. 157-163.
2. *Przemiany religijności w Republice Federalnej Niemiec*. „Collectanea Theologica” 49:1979 fasc. 3 s. 158-163.
3. *Ciągłość i zmiana tradycji religijnej. Problematyka i hipotezy*. „Roczniki Nauk Społecznych” 9:1981 s. 61-80.
4. *Miłość i miłosierdzie w życiu społecznym*. W: *Dives in misericordia. Tekst i komentarz*. Red. S. Nagy. Lublin 1983 s. 223-233.
5. *Przemiany postaw młodzieży wobec religii*. „Collectanea Theologica” 51:1981 fasc. 2 s. 143-149.
6. *Religijność w środowisku uzdrowskim*. „Collectanea Theologica” 51:1981 fasc. 2 s. 141-143.
7. *Sanktuaria pielgrzymkowe*. „Collectanea Theologica” 51:1981 fasc. 2 s. 139-141.
8. *Kontekst społeczno-kulturowy zaangażowania chrześcijańskiego*. „Collectanea Theologica” 52:1982 fasc. 2 s. 163-169.
9. *Religijność pracowników PGR*. „Collectanea Theologica” 52:1982 fasc. 4 s. 113-118.
10. *Atmosfera wychowawcza w rodzinie w świetle badań międzygeneracyjnych*. „Collectanea Theologica” 53:1983 fasc. 4 s. 128-129.
11. *Instytut Teologii Pastoralnej w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim (1958-1983)*. „Collectanea Theologica” 53:1983 fasc. 4 s. 125-128.
12. *Postawy wobec wierzeń religijnych. Studium socjologiczne w świetle badań międzygeneracyjnych*. „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne” 30:1983 z. 6 s. 239-250.
13. *Postawy wobec symboli religijnych*. „Collectanea Theologica” 55:1985 fasc. 2 s. 132-148.
14. *Badania w Lubelskim Zagłębiu Węglowym*. „Collectanea Theologica” 56:1986 fasc. 3 s. 120-121.
15. *Miejsce i rola młodzieży w parafii*. „Seminare” 8:1986 s. 53-62.

16. *Postawy wobec norm regulujących stosunek człowieka do Boga*. „Collectanea Theologica” 56:1986 fasc. 3 s. 123-132.
17. *Powołania kapłańskie i zakonne w Polsce*. W: *Z badań nad religijnością Polską. Studia i materiały*. Red. W. Piwowarski, W. Zdaniewicz. Poznań-Warszawa 1986 s. 169-179.
18. *Religijność a powstanie nowego ośrodka duszpasterskiego*. „Collectanea Theologica” 56:1986 fasc. 3 s. 120-123.
19. *Działalność duszpasterska Kościoła a zaangażowanie polityczne*. „Collectanea Theologica” 57:1987 fasc. 3 s. 121-128.
20. *Wierzenia ludowe w świetle pism Oscara Kolberga*. „Collectanea Theologica” 57:1987 fasc. 3 s. 128-134.
21. *Postawy religijne studentów*. „Collectanea Theologica” 58:1988 fasc. 2 s. 121-127.
22. *Kościół a związki zawodowe*. „Premisla Christiana” 2:1988-89 s. 189-195.
23. *Wartości ostateczne i codzienne – orientacja światopoglądowa i życiowa*. „Collectanea Theologica” 59:1989 fasc. 2 s. 111-123.
24. *Wartości ostateczne katolików środowiska miejskiego*. W: *Veritati et caritati. W służbie teologii i pojednania. Prace dedykowane Księdzu Biskupowi Alfonsovi Nossolowi z okazji sześćdziesiątej rocznicy urodzin i piętnastolecia święceń biskupich*. Red. P. Jaskóła. Opole 1992 s. 477-489.
25. *Przemiany tradycji religijnej*. W: *Przemiany religijności społeczeństwa polskiego w świetle badań lubelskiego środowiska naukowego*. Red. W. Piwowarski, J. Styk. Warszawa 1993 s. 27-37.
26. *Badania socjologiczne nad religijnością w Polsce*. W: *Spoleczno-kulturalna działalność Kościoła Katolickiego w Polsce XIX i XX wieku*. Red. R. Renz, M. Meducka. Kielce 1994 s. 9-16.
27. *Zaangażowanie katolików w życie społeczno-polityczne. Próba diagnozy*. W: *Zaangażowanie chrześcijan w życiu społecznym*. Red. A. Marcol. Opole 1994 s. 9-33.
28. *O koncepcję współczesnej integracji Akcji Katolickiej*. W: *Misja Kościoła w świecie – „Akcja Katolicka” dzisiaj*. Red. I. Dec. Wrocław 1995 s. 151-159.
29. *Problematyka wartości – stan badań*. W: *Vivere in Christo. Chrześcijański horyzont moralności. Księga Pamiątkowa ku czci Księdza Profesora Seweryna Rosika w 65. rocznicę urodzin*. Red. J. Nagórny, A. Derdziuk. Lublin 1996 s. 77-86.
30. *Prawa człowieka a duszpasterstwo*. W: *Słowo nieskowane. Księga Jubileuszowa dla ks. Jana Kruciny*. Red. A. Nowicki i J. Tyrawa. Wrocław 1998 s. 109-116.
31. *Moralne przesłanie Wielkiego Jubileuszu*. W: *Wyzwania moralne przelomu tysiącleci*. Red. J. Nagórny i A. Derdziuk. Lublin 1999 s. 17-26.
32. *Religijność Polaków w opinii duszpasterza*. „Ateneum Kapłańskie” 141:2003 s. 206-217.
33. *Globalizacja*. „Kieleckie Studia Teologiczne” 2004 nr 3 s. 119-129.
34. *Kościół polski wobec Unii Europejskiej*. W: *Kościół w Europie wobec wyzwań integracji*. Red. J. Kupny, M. Stepniak. Katowice 2005 s. 11-24.

Hasła encyklopedyczne i leksykograficzne:

1. *Dzień Pokoju*. W: *Encyklopedia katolicka*. T. 4. Lublin 1983 kol. 593-594.

2. *Tradycja religijna*. W: *Leksykon teologii pastoralnej*. Red. R. Kamiński, W. Przygoda, M. Fiałkowski. Lublin 2006 s. 855-858.

Wprowadzenia do publikacji:

1. *Przedmowa*. W: *Katechizm Kościoła Katolickiego w pytaniach i odpowiedziach*. Tłum. H. Witczyk. Kielce 1994 s. 5.
2. *Słowo wstępne*. W: M. Rusiecki. *Stójcie mocno w Panu*. Kielce 1994 s. 3.
3. *Słowo wstępne*. W: M. Rusiecki. *Chodźcie w blasku prawdy*. Kielce 1995 s. 5.
4. *Słowo wstępne*. W: *Wszystkie twarze miłości w jednej twojej*. *Antologia wierszy o matce*. Wybór T. Śmiech, Z. Trzaskowski. Kielce 1995 s. 5-6.
5. [Przedmowa]. W: *Duch, który jednoczy. Zarys pneumatologii*. Red. M. Marczewski. Lublin 1998 s. 5.
6. *Słowo J. E. Ks. Bpa Ordynariusza Diecezji Kieleckiej*. W: *W posłudze Słowa Pańskiego. Księga Pamiątkowa poświęcona Ks. Prof. Dr. hab. Józefowi Kudasiewiczowi z okazji 70-lecia urodzin*. Red. S. Bielecki, H. Ordon, H. Witczyk. Kielce 1997 s. 7.
7. *Słowo wstępne*. M. Rusiecki. *Szukajcie tego, co w górze*. Kielce 1997 s. 5.
8. *Słowo wstępne*. W: M. Rusiecki. *Wytrwajcie we mnie. Rekolekcje dla nauczycieli w Częstochowie 2-5 lipca 1997*. Kielce 1998 s. 5.
9. *Mojemu Profesorowi*. „Roczniki Teologiczne” 46:1999 z. 6 s. 7-11.
10. *Słowo wstępne*. W: M. Rusiecki. *Starajcie się o większe dary. Rekolekcje dla nauczycieli w Częstochowie 2-5 lipca 1998*. Kielce 1999 s. 5.
11. *Przedmowa*. W: Alwine de Vos van Steenwijk. *Ojciec Józef Wrzesiński. ATD Czwarty Świat*. Kielce 2000 s. 5-6.
12. *Słowo Biskupa Kieleckiego*. W: M. Rusiecki. *Miejcie wiarę w Boga*. Kielce 2000 s. 5.
13. *Słowo wstępne*. W: M. Janus, P. Nowak. *Piesze pielgrzymowanie*. Kielce 2000 s. 7.
14. *Monolitowa przygoda*. W: *Przewodnik po obozach „Monolitu” 1971-2001*. Rzeszów 2001 s. 1.
15. *Słowo*. W: M.I. Grodecka. *Gloria Tibi Domine*. Kielce 2001 s. 4.
16. *Wprowadzenie*. W: D. Wojciechowski. *Ks. Dr Czesław Kaczmarek (1895-1963). Biskup Kielecki (1938-1963). Pasterz i Męczennik*. Kurzelów-Kielce 2001 s. 7-8.
17. *Wprowadzenie*. W: M. Rusiecki. *Dotknijcie mnie i przekonajcie się*. Kielce 2001 s. 5.
18. *Przedmowa*. W: *50 lat służby kapłańskiej Bogu, Kościołowi i Ojczyźnie. Złoty Jubileusz Kapłaństwa prezbiterów wyświęconych 17 grudnia 1950 roku*. Red. E. Chat. Kielce: 2002 s. 11-12.
19. *Wstęp*. W: D. Wojciechowski. *Kapłani kieleccy więzieni i szykanowani w PRL (1945-1963)*. Kielce 2003 s. 11.

Sprawozdania:

1. *Kronika Instytutu Teologii Pastoralnej KUL za okres 1978/79-1980/81*. „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne” 30:1983 z. 6 s. 309-323.

Artykuły popularnonaukowe:

1. *Tradycja religijna w środowisku miejskim*. „Chrześcijanin w Świecie” 13:1981 nr 1 s. 96-119.
2. *Spoleczny status kapłana w Polsce w dobie przemian*. „Wiadomości Urzędowe Diecezji Opolskiej” 38:1983 nr 4 s. 135-144.
3. *Religijność Polaków*. W: *Materiały pomocnicze do katechizacji młodzieży*. Przemysł 1986.
4. *Jesteście Synami Bożymi w Chrystusie Jezusie*. W: „Abba” Ojciec. *W stronę wielkiego jubileuszu 2000*. Red. I. Dec. Wrocław 1988 s. 227-234.
5. *Kapłan a dom*. W: „Abba” Ojciec. *W stronę wielkiego jubileuszu 2000*. Red. I. Dec. Wrocław 1988 s. 221-226.
6. *Katedra Socjologii Religii na KUL*. W: *Kościół w służbie człowieka*. Red. W. Turek, J. Mariański. Olsztyn 1990 s. 47-66.
7. *Konwikt Księża Studentów*. W: *Księga Pamiątkowa w 75-lecie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Wkład w kulturę polską w latach 1968-1993*. Red. M. Rusecki. Lublin 1994 s. 758-765.
8. *Duszpasterz wobec wyzwań czasu przemian*. „Kielecki Przegląd Diecezjalny” 71:1995 nr 3 s. 249-256.
9. *Przekroczyć próg nadziei*. „Ikar” 3:1995 nr 1 s. 1-2.
10. *Nie zastałem księżycowego obrazu*. W: *Wieczernik to nasz dom... 25-lecie Duszpasterstwa Akademickiego WIECZERNIK*. Red. K. Nowaczek. Rzeszów 1996 s. 11-12.
11. *Wychowanie ku wartościom*. W: *Na przełomie stuleci. Naród – Kościół – Państwo w XIX i XX wieku*. Red. M. Piotrowski. Lublin 1997 s. 551-556.
12. *Prawa człowieka w jasnogórskiej ewangelizacji Jana Pawła II*. W: *Jasna Góra w 20-lecie Pontyfikatu Jana Pawła II*. Red. Z.S. Jabłoński. Częstochowa 1999 s. 151-161.
13. *Świętowanie dzisiejszego Polaka*. W: *Akcja Katolicka „Niedziela” VI Tydzień Społeczny 6 – 9 V 1999*. Warszawa 1999 s. 27-40.
14. *2004 Męstwo bycia dla każdego*. „Obecni” 2004 nr 3 s. 93-98.

Przemówienia i homilie:

1. *87 rocznica niepodległości – homilia*. „Kielecki Przegląd Diecezjalny” 81:2005 nr 6 s. 675-678.
2. *Homilia w dniu inauguracji roku akademickiego (16.10.2004)*. „Kielecki Przegląd Diecezjalny” 81:2005 nr 1 s. 42-44
3. *Homilia z mszy św. pogrzebowej Jana Pawła II (6.04.2005)*. „Kielecki Przegląd Diecezjalny” 81:2005 nr 2 s. 164-167.
4. *Inauguracja Roku Akademickiego – homilia (8.10.2005)*. „Kielecki Przegląd Diecezjalny” 81:2005 nr 4 s. 508-510.
5. *List pasterski na jubileusz 200 lat istnienia diecezji*. „Kielecki Przegląd Diecezjalny” 81:2005 nr 3 s. 281- 284.
6. *Nadanie Kolegiacie w Wiślicy tytułu Bazyliki Mniejszej – słowo*. „Kielecki Przegląd Diecezjalny” 81:2005 nr 4 s. 380-382.
7. *Nadanie szkole imienia Jana Pawła II (Skorzeszyce 19.10.2005)*. „Kielecki Przegląd Diecezjalny” 81:2005 nr 5 s. 503-505.

8. *Poświęcenie pomnika AK w Kielcach – homilia*. „Kielecki Przegląd Diecezjalny” 81:2005 nr 4 s. 377-380.
9. *Przemówienie na zakończenie inauguracji roku akademickiego*. „Kielecki Przegląd Diecezjalny” 81:2005 nr 1 s. 44- 45.
10. *Słowo biskupa kieleckiego – zakończenie inauguracji roku akademickiego*. „Kielecki Przegląd Diecezjalny” 81:2005 nr 5 s. 562-563.
11. *Słowo na rozpoczęcie XXIV pieszej Pielgrzymki Kieleckiej na Jasną Górę*. „Kielecki Przegląd Diecezjalny” 81:2005 nr 3 s. 269-271.
12. *Telewizja Polonia – homilia (9.10.2005)*. „Kielecki Przegląd Diecezjalny” 81:2005 nr 5 s. 501-503.
13. *Uniwersytecka Kana (KUL)*. „Kielecki Przegląd Diecezjalny” 81:2005 nr 5 s. 495- 498.
14. *Za zmarłych kapituł kieleckich (12.11.2005)*. „Kielecki Przegląd Diecezjalny” 81:2005 nr 6 s. 678-680.

Referaty:

1. *Misja wobec procesu laicyzacji*. Tydzień Eklezjologiczny KUL 2001.
2. 3 referaty: *Globalizacja – szanse i zagrożenia; Rola Kościoła w przemianach Europy Środkowo-Wschodniej; Pastoralne wyzwania nowoczesności*. Schönstadt 1–3 V 2003.
3. *Człowiek drogą Kościoła*. Ostrowiec Świętokrzyski 19 XI 2004.
4. *Antropologia chrześcijańska wobec sekularyzacji życia*. Lublin 14 IX 2004.
5. *Święci w przepowiadaniu stanowym*. Sympozjum Homiletyczne. Kraków 17 XI 2004.
6. *Działalność Papieskiej Rady „Iustitia et Pax”*. Słowo na promocji polskiego wydania Kompendium Nauki Społecznej Kościoła w Sekretariacie KEP. Warszawa 6 XII 2005.
7. *Globalizacja w nauczaniu społecznym Kościoła*. Referat na sekcji socjologii religii Polskiego Towarzystwa Socjologicznego. Sandomierz 12 VI 2006.

Publikacje

2008-

Artykuły:

1. Ryczan, K.: *Chrystolog dziejów*. W: *Świadka świadkowie*. Lublin 2008 s. 19–35.
2. Ryczan, K.: *Opcja preferencyjna dla ubogich*. W: *Teologia pastoralna nauką w służbie nowej ewangelizacji*. Lublin: Wydawnictwo KUL 2010 s. 128–140.